

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE / FEBRUAR/MAREC 2022

www.facebook.com/szotk

www.instagram.com/nvo.zdravje

www.zadihaj.net

www.nvozdravje.si

VSEBINSKA MREŽA »NVO VARUJEJO NAŠE ZDRAVJE«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Padel predlog novele zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami](#)

17. februarja je na seji Odbora za zdravstvo DZ RS padel **predlog novele zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami**. Osem članov odbora je predlog podprlo, proti pa jih je glasovalo devet. Na seji so proti sprejetju predloga nastopile nevladne organizacije, med katerimi je bila tudi **SZOTK**. Predstavniki smo izrazili svoje nasprotovanje predlogu in opozorili na nevarnosti in škodljive posledice, ki bi jih prineslo sprejetje predloga.

[Mednarodni mesec boja proti raku debelega črevesa in danke](#)

Marec je **mednarodni mesec boja proti raku debelega črevesa in danke**, zato je v tem času še posebej pomembno opozarjati na pomen preprečevanja in zgodnjega odkrivanja bolezni. **Program Svit**, državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki, pri navidezno zdravih odraslih s preprostim testom blata išče sledove prikrite krvavitve. Program je bistveno pripomogel, da je rak debelega črevesa in danke med vsemi novo odkritimi raki v Sloveniji med letoma 2007 in 2018 po pogostosti padel z drugega na peto mesto.

[Svetovni dan debelosti](#)

4. marca 2022, ob svetovnem dnevu debelosti, smo skupaj z drugimi evropskimi organizacijami pozvali EU, naj sprejme **strobe predpise za zaščito otrok pred trženjem nezdrave hrane**. Debelost je med evropskimi državljani v porastu, kar negativno vpliva tako na kakovost življenja ljudi, kot tudi na pričakovano življenjsko dobo ter povečuje pojavnost s prehrano povezanih kroničnih nenalezljivih bolezni. Celotno izjavo si lahko preberete na [tej povezavi](#).

[Svetovni dan voda](#)

Generalna skupščina Organizacije Združenih narodov je leta 1993 razglasila 22. marec za **svetovni dan voda**. Namen tega dneva je ozaveščanje o 2,2 milijardah ljudi, ki živijo brez dostopa do varne vode – gre za ukrepanje za spopadanje s svetovno vodno krizo. Letošnja kampanja se osredotoča na podtalnico, neviden vir, katerega vpliv je viden povsod. Življenje ne bi bilo mogoče brez podtalnice. Od nje je v celoti odvisna večina sušnih območij po svetu. Podtalnica oskrbuje velik del vode, ki jo uporabljamo za pitje, sanitarije, proizvodnjo hrane in industrijske procese. Raziskovanje, varstvo in trajnostna uporaba podtalnice bo osrednjega pomena za preživetje in prilagajanje podnebnim spremembam ter zadovoljevanje potreb naraščajočega prebivalstva.

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Svetovni dan tuberkuloze](#)

24. marca vsako leto obeležujemo **svetovni dan tuberkuloze**, da bi ozaveščali javnost o uničujočih zdravstvenih, socialnih in gospodarskih posledicah tuberkuloze ter okrepili prizadevanja za konec svetovne epidemije te bolezni. 24. marca 1882 je dr. Robert Koch naznanil, da je odkril bakterijo, ki povzroča tuberkulozo, kar je odprlo pot za diagnosticiranje in zdravljenje le-te. Tuberkuloza ostaja ena najsmrtonosnejših nalezljivih bolezni na svetu. Vsak dan več kot 4.000 ljudi izgubi življenje zaradi tuberkuloze in skoraj 28.000 ljudi zbolijo za to boleznijo, ki jo je mogoče preprečiti in ozdraviti. Svetovna prizadevanja za boj proti tuberkulozi so od leta 2000 rešila približno 66 milijonov življenj. Vendar je pandemija COVID-19 obrnila leta napredka v boju za odpravo tuberkuloze. Prvič v več kot desetletju se je število smrtnih primerov zaradi tuberkuloze leta 2020 povečalo.

Slogan letošnje kampanje Svetovne zdravstvene organizacije za svetovni dan tuberkuloze je **»Vlagajmo v odpravo tuberkuloze. Rešujmo življenja.«** Slogan izraža nujno potrebo po vlaganju sredstev za okrepitev boja proti tuberkulozi in doseganje zavez za odpravo bolezni, ki so jih sprejeli svetovni voditelji. To je še posebej pomembno v kontekstu pandemije COVID-19, ki je ogrozila napredek pri odpravi tuberkuloze.

[Svetovni dan zdravja](#)

Letošnja kampanja Svetovne zdravstvene organizacije za **svetovni dan zdravja**, ki bo 7. aprila, ima slogan **»Naš planet, naše zdravje«**. Na ta dan bo SZO posvetila svetovno pozornost nujnim ukrepom, potrebnim za ohranjanje zdravja ljudi in planeta, ter spodbujala gibanje za ustvarjanje družb, osredotočenih na blaginjo. SZO ocenjuje, da je več kot 13 milijonov smrti po vsem svetu vsako leto posledica okoljskih vzrokov, ki se jim je mogoče izogniti. To vključuje podnebno krizo, ki je največja nevarnost za zdravje, s katero se sooča človeštvo.

Podnebna kriza je tudi zdravstvena kriza. Naše politične, družbene in komercialne odločitve povzročajo podnebno in zdravstveno krizo. Več kot 90 odstotkov ljudi diha nezdrav zrak, ki je posledica izgorovanja fosilnih goriv. Zaradi segrevajočega se sveta komarji širijo bolezni dlje in hitreje kot kdaj koli prej. Ekstremni vremenski dogodki, degradacija tal in pomanjkanje vode izrivajo ljudi in vplivajo na njihovo zdravje. Onesnaževanje in plastika se nahajata na dnu naših najglobljih oceanov, najvišjih gora in sta se prebila v našo prehranjevalno verigo.

[Projekt Digitalna nova generacija organizacij – Digital NGO](#)

SZOTK predstavlja novi projekt **Digitalna nova generacija organizacij – Digital NGO**, ki ga izvajamo v konzorcijskem partnerstvu z Mladinsko mrežo MaMa in IPM Akademijo. Gre za dvoletni projekt, ki se osredotoča na digitalizacijo nevladnih organizacij ter je podprt s strani Ministrstva za javno upravo. Vabljeni, da si več o projektu preberete na [tej povezavi](#). Projekt vodi Mladinska mreža MaMa.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu MARCU najdete tukaj.](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE / FEBRUAR/MAREC 2022

www.facebook.com/szotk

www.instagram.com/nvo.zdravje

www.zadihaj.net

www.nvozdravje.si

VSEBINSKA MREŽA »NVO VARUJEJO NAŠE ZDRAVJE«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Švicarij glasovali za prepoved oglaševanja tobaka](#)

Švicarski volivci so na referendumu 13. februarja 2022 **podprli prepoved oglaševanja tobaka, kjer koli bi ga mladi lahko videli**. Izid referendumu bo vodil v popolno prepoved. S to potezo se bo Švica poenotila z evropskimi sosledami, od katerih je večina že pred leti sprejela stroga pravila o oglaševanju tobaka. Kljub zdravi in okolju prijazni podobi ima Švica najbolj ohlapna pravila o tobaku v Evropi.

[Raba alkohola poveča tesnobo](#)

Veliko ljudi pije alkohol kot način obvladovanja simptomov tesnobe. Čeprav lahko alkohol zagotovi trenutno olajšanje, pa dolgotrajno poslabša tesnobo, saj moti kemikalije in procese v možganih. Lexine Stapinski, klinična psihologinja z Univerze v Sydneyju pravi, da gre za povratni učinek: »Več kot nekdo popije alkohola, večji je fiziološki učinek, ki dejansko, paradoksalno, poveča raven tesnobe.« Poleg fizičnega učinka na telo lahko alkohol zmanjša tudi zaupanje v naše družbene situacije. »Bolj kot postanemo zasvojeni z alkoholom, manj se počutimo prepričani v svoje sposobnosti, da se obvladamo brez njega,« pravi dr. Stapinski. »Gre za povratno zanko, začaran krog, kjer tesnoba povečuje uporabo alkohola, a uporaba alkohola tudi vrača in povečuje tesnobo.« Povezava med alkoholom in tesnobo se pogosto začne v adolescenci. »Najstniki, ki so bolj zaskrbljeni, bodo pogosteje začeli uporabljati alkohol v mlajših letih,« poroča dr. Stapinski.

[Raba e-cigaret poveča tveganje za sladkorno bolezen](#)

Nova študija kaže, da imajo ljudje, ki kadijo elektronske cigarete, **večje tveganje za razvoj sladkorne bolezni**, tudi če ne kadijo tradicionalnih cigaret. Med več kot 600.000 odraslimi v ZDA so raziskovalci ugotovili, da imajo tisti, ki uporabljajo elektronske cigarete, večjo verjetnost, da dobijo prediabetes kot tisti, ki nikoli niso kadili e-cigaret. Povezavo so opazili celo med uporabniki e-cigaret, ki so rekli, da nikoli niso kadili tradicionalnih cigaret. Prediabetes se nanaša na raven sladkorja v krvi, ki je višja, kot bi morala biti, vendar še ni na pragu za diagnosticiranje sladkorne bolezni tipa 2.

[Na Škotskem se je med pandemijo povišalo število smrti zaradi alkohola](#)

Na Škotskem se je število smrti, ki so v celoti povezane z alkoholom, med pandemijo povečalo, kljub temu, da se je poraba alkohola na splošno zmanjšala. Škotska služba za javno zdravje (Public Health Scotland, PHS) je sporočila, da so bile te smrti v letu 2020 za 9 % višje od letnega povprečja v letih 2017–2019. Do porasta je prišlo predvsem pri moških in osebah, starimi med 45 in 64 let. Te skupine so imele že pred pandemijo nekatere najvišje stopnje smrtnosti zaradi alkohola. Ministrica za javno zdravje Maree Todd je dejala, da je pandemija COVID-19 prizadela družbo na več načinov in dodala, da od začetka ukrepajo za pomoč tistim, ki pijejo v škodljivih

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE / FEBRUAR/MAREC 2022

www.facebook.com/szotk

www.instagram.com/nvo.zdravje

www.zadihaj.net

www.nvozdravje.si

VSEBINSKA MREŽA »NVO VARUJEJO NAŠE ZDRAVJE«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

količinah. Poročilo PHS ugotavlja, da je bilo manj sprejemov v bolnišnice, ki so vključevali diagnozo, ki je bila v celoti pripisana alkoholu, pri čemer so bile stopnje v letu 2020 za 7,3 % nižje od povprečja v prejšnjih dveh letih.

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[»Dan brez cigarete – 31. januar 2022« – 28. januar 2022](#)

SZOTK je 28. januarja obeležila **dan brez cigarete**, ki je vsako leto 31. januarja, s predstavitvijo evropskih smernic za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom za skupine z visokim tveganjem. Spletni dogodek je osvetlil področje priporočil pri opuščanju kajenja pri ranljivih skupinah, predvsem nosečnicah, bolnikih s sladkorno boleznijo, srčno-žilnimi obolenji ter KOPB, ob sodelovanju NIJZ, Klinike Golnik in ZD dr. Adolfa Drolca Maribor.

V Sloveniji je kajenje tobaka med vodilnimi preprečljivimi dejavniki tveganja za smrt in izgubljena zdrava leta življenja. Opuščanje kajenja spodbujajmo v vseh okoljih, kjer živimo in delamo s pristopi, ki so prilagojeni življenjskim situacijam posameznikov.

[Air Pollution and Health: Improving Air Quality and Tackling Epidemics – 10. februar 2022](#)

Onesnaženost zraka je največja nevarnost za zdravje okolja na svetu, ki ne povzroča le dolgotrajne škode našim organom, ampak tudi poslabša posledice epidemij. Študije so pokazale, da izboljšanje kakovosti zraka lahko zmanjša zdravstvene stroške epidemij in zdravstvene stroške na splošno. Namen dogodka, ki ga je organizirala Evropska zveza za javno zdravje (EPHA) je bil izpostaviti dve izmed teh študij: »Vpliv okoljskih dejavnikov na viruse/virusne okužbe – sistematičen pregled«, ki jo vodi Nemški raziskovalni center za zdravje, ter »Onesnaževanje zraka in COVID-19 – Ocena družbenih stroškov ukrepov za nadzor COVID-19, povezanih z onesnaževanjem zraka« nizozemskega okoljskega svetovalnega podjetja CE Delft. Raziskovalci so predstavili svoje ugotovitve, čemur je sledila razprava z govorniki organizacij civilne družbe, zdravstvenih delavcev in predstavnikov evropskih institucij na temo ukrepov za omejevanje onesnaževanja zraka, kot je zaostritev standardov kakovosti zraka EU.

[Prva konferenca projekta Digital NGO – 17. februar 2022](#)

17. februarja je potekala **prva konferenca projekta Digitalni NGO – Digitalna nova generacija organizacij**, ki se je osredotočala na digitalizacijo nevladnih organizacij. Nevladne organizacije imajo v družbi namreč vedno večjo vlogo, zato je zelo pomembno, da so čim bolj usposobljene za učinkovito opravljanje dela.

Konference, ki v ospredje postavlja **pomen zbiranja in obdelave podatkov o aktivnostih in učinkih nevladnih organizacij** ter posredovanje le-teh do ključnih deležnikov in splošne javnosti, se je udeležilo okrog 100 udeležencev. Med govorniki so bili minister za javno upravo, g. Boštjan Koritnik, prof. dr. Tomaž Deželan, direktorica Urada RS za mladino, ga. Dolores Kores, vodja Urada za mladino na Mestni občini Ljubljana, ga.

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE / FEBRUAR/MAREC 2022

www.facebook.com/szotk

www.instagram.com/nvo.zdravje

www.zadihaj.net

www.nvozdravje.si

VSEBINSKA MREŽA »NVO VARUJEJO NAŠE ZDRAVJE«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Katarina Gorenc in generalna sekretarka SZOTK, Neža Polh. Cilj projekta Digital NGO je digitalna nadgradnja trenutnih procesov na področju beleženja dela nevladnih organizacij. Projekt je financiran s strani Ministrstva za javno upravo Republike Slovenije in se izvaja v konzorcijskem partnerstvu treh organizacij: Mreže MaMa, IPM Akademije in Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

[Okrogla miza: Odpadki v zelenem gospodarstvu – 18. februar 2022](#)

Inštitut za družbeno ekologijo je 18. februarja v sklopu razstave Green Recovery Tour organiziral okroglo mizo »Odpadki v zelenem gospodarstvu«, ki je potekala v Glazerjevi dvorani Univerzitetne knjižnice v Mariboru.

V primerjavi s povprečjem Evropske unije, **slovenska podjetja zaostajajo pri prehodu v krožno gospodarstvo**. Ravnanje z odpadki v nizkoogljičnem krožnem gospodarstvu odpadke razume kot vire. Izdelke lahko ohranimo v rabi dlje časa z mrežo popravil in podaljševanjem življenjske dobe, spremenjenim oblikovanjem, nadomeščanjem izdelkov s storitvami ter opuščanjem nevarnih snovi. Zapiranje snovnih krogov lahko dosežemo z ločenim zbiranjem, razstavljanjem in recikliranjem odpadkov. To prinaša številne koristi, kot so manj sežigalnic in odlagališč, zmanjševanje tveganj za gospodarstvo glede dobavnih verig, manjša poraba energije in manjše emisije toplogrednih plinov.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Analiza resursov in potreb NVO v povezavi s KNB - 21. marec 2022](#)

Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo in Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni organizirata posvet o stanju kroničnih nenalezljivih bolezni ter z njimi povezanimi resursi in potrebami znotraj nevladnega sektorja. Posvet bo 21. marca 2022 ob 12. uri preko spleta. Prijavite se lahko na info@sncda.si. Vabljeni!

[Better meals for Europe's children: Pathways to serving healthier, tastier, more sustainable food in schools – 24. marec 2022](#)

Evropska zveza za javno zdravje (EPHA) 24. marca prireja spletni seminar na temo bolj zdravega in okusnega prehranjevanja otrok v šolah. Javna naročila hrane lahko igrajo pomembno vlogo pri reševanju današnjih najpomembnejših izzivov za zdravje in dobro počutje: od debelosti do podnebne krize. Šole so pomembna mesta za izkoriščanje številnih zdravstvenih, okoljskih in družbenih koristi strežbe boljše hrane. Ta spletni dogodek bo združil široko paleto akterjev, ki bodo razpravljali o različnih vidikih prehoda na zdravo in trajnostno šolsko prehrano ter o tem, kakšne posledice ima to lahko za politiko in prakso.

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

E-NOVICE / FEBRUAR/MAREC 2022

www.facebook.com/szotk

www.instagram.com/nvo.zdravje

www.zadihaj.net

www.nvozdravje.si

VSEBINSKA MREŽA »NVO VARUJEJO NAŠE ZDRAVJE«

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA
MARIBOR

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Javni razpis za izbiro organizatorjev zdravstvenih letovanj otrok in šolarjev v letu 2022](#)

Razpisuje: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Vrednost razpisa: 1.883.046,00 EUR

Datum objave na razpisi.info: 14. 3. 2022

Rok prijave: 25. 3. 2022

[Razpis za sofinanciranje komunikacijskih projektov na področju zmanjševanja emisij](#)

Razpisuje: Minor Foundation for Major Challenges (MFMC)

Datum objave na razpisi.info: 21. 2. 2022

Rok prijave: 8. 4. 2022

[Razpis EYF za sofinanciranje pilotnih aktivnosti mladinskih NVO](#)

Razpisuje: Evropska mladinska fundacija (EYF)

Datum objave na razpisi.info: 7. 3. 2022

Rok prijave: 6. 6. 2022

[Razpis za sofinanciranje čezmejnih raziskovalno novinarskih projektov o okoljskih vprašanjih](#)

Razpisuje: JournalismFund.eu

Vrednost razpisa: 400.000 EUR

Datum objave na razpisi.info: 21. 2. 2022

Rok prijave: 13. 10. 2022